

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان اردبیل

دانشکده پزشکی

پایان نامه پژوهشی برای دریافت درجه دکترای حرفه ای در رشته پزشکی

عنوان:

بررسی عوامل مرتبط با پرخاشگری در مراجعین به مرکز پزشکی قانونی اردبیل

در سال ۱۳۹۸

اساتید راهنما:

دکتر پرویز مولوی

دکتر بهنام مولایی

اساتید مشاور:

دکتر مهیار ندرمحمدی

دکتر حامد پورعزیز

نگارش:

محمد جهان پناه

پاییز ۱۳۹۸

شماره پایان نامه

۰۸۸۷

تقدیم به حضور قدسی حضرت حق ...

تقدیم به پدر و مادر عزیز و مهربانم

که در سختی ها و دشواری های زندگی، همواره یوری دلسوز و فداکار و پشتیبانی محکم
واستوار برایم بوده اند...

سپاس گزاری

از استادان عزیزم دکتر پرویز مولوی و دکتر بهنام مولایی به خاطر زحمت های فراوان و راهنمایی
هایی که در این مدت داشته اند سپاس گزاری می کنم.

از اساتید بزرگوارم دکتر مهیار ندرمحمدی و دکتر حامد پورعزیز که به عنوان استاد مشاور
راهنمایی نمودند متشکرم.

و در آخر از سازمان پزشکی قانونی اردبیل که در انجام این مطالعه همکاری نمودند،
سپاس گزاری می کنم.

بررسی عوامل مرتبط با پرخاشگری در مراجعین به مرکز پزشکی قانونی اردبیل در سال ۱۳۹۸

چکیده:

سابقه و هدف: با توجه به روز افزون شدن خشونت در جامعه ایران و خصوصا اردبیل که رتبه ی دوم را از نظر شیوع نزاع های خیابانی در کشور دارد و آسیب های فردی و اجتماعی خشونت، هزینه ی بالا برای فرد و جامعه، افزایش آسیب های خانوادگی و طلاق، افزایش تعداد زندانیها، قتل و جرم و جنایت در جامعه، در این تحقیق بر آن بودیم که عوامل مرتبط با رفتارهای پرخاشگرانه ای که در مرکز پزشکی قانونی شهر اردبیل مطرح و ثبت شده اند را بررسی کنیم.

مواد و روش ها: در این مطالعه اطلاعات موجود از پروندههایی که در سال ۱۳۹۸ در مرکز پزشکی قانونی اردبیل ثبت شده اند، اخذ و مورد تحلیل قرار گرفت. در گام اول، براساس اهداف مطالعه، نظر متخصصین و مرور متون، چک لیست های اطلاعات مرتبط با انواع و علت پرخاشگری تدوین شد و در گام دوم، اطلاعات مورد نیاز برای هر فرد شامل سن، جنس، میزان تحصیلات طبقه اقتصادی- اجتماعی، مشکلات روانی و خانوادگی از طریق مطالعه ی پرونده افراد جمع آوری شد.

یافته ها: در این مطالعه تعداد ۶۸ مورد پرخاشگری مراجعه کننده به پزشکی قانونی شهرستان اردبیل مورد بررسی قرار گرفتند. از این تعداد ۷۰.۶٪ (۴۸ مورد) را مردان و ۲۹.۴٪ (۲۰ مورد) را زنان تشکیل میدادند. افراد در بازه ی سنی ۱۷ تا ۶۸ سال قرار داشتند. و میانگین سنی افراد ۱۳.۱۴ ± ۳۵.۱۸ سال بود. بیشتر افراد (۳۰.۹٪) دارای مدرک تحصیلی دیپلم بودند. بیشتر افراد (۶۱.۸٪) متأهل و مابقی (۳۸.۲) مجرد بودند. همچنین ۵۵.۹٪ (۳۸ مورد) از افراد شاغل و مابقی (۴۴.۱٪) بیکار بودند. بیشتر افراد (۷۶.۵٪) شهرنشین و مابقی روستایی بودند. همچنین مشخص شد وضعیت اقتصادی ضعیف با ۶۰.۳٪ فراوانی (۴۱ مورد) بیشترین فراوانی را داشت و در رده های بعدی به ترتیب وضعیت اقتصادی متوسط (۲۹.۵٪) و خوب (۷.۴٪) قرار داشتند ۵.۹٪ (۴ مورد) از افراد بیماری های جسمی داشتند و همچنین ۵.۹٪ (۴ مورد) از افراد نیز سابقه بیماری روانی را داشتند. ۱۳.۲٪ (۹ مورد) سابقه شکست مالی و ۱۴.۷٪ (۱۰ مورد) از افراد مشکلات و اختلافات خانوادگی را ذکر میکردند. ۴.۴٪ (۳ مورد) از افراد فقدان پدر یا مادر را در یک ساله اخیر ذکر میکردند. تعداد ۴ مورد از افراد (۵.۹٪) سابقه حضور در مراجع قضایی بدلیل خشم و خشونت را داشتند و ۱ نفر از افراد (۱.۵٪) سابقه خودزنی و خودکشی در خود و خانواده خود را ذکر کرده بودند. از تعداد ۶۸ مورد ۱۱ مورد علت ناشناخته داشتند و بیشترین علت پرخاشگری در بین مراجعین فحاشی با ۱۴ مورد (۲۴.۶٪) و در رده های بعدی مسائل مالی با ۱۳ مورد (۲۲.۸٪) و مسائل ناموسی با ۱۲ مورد (۲۱.۱٪) قرار داشتند.

نتیجه گیری: با توجه به اینکه در مطالعه حاضر بیشترین گروهی که به دلیل پرخاشگری به پزشکی قانونی مراجعه کرده اند افراد جوان، مذکر و ساکن شهر هستند، آسیبهای جسمی جدی در این افراد، علاوه بر مشکلات فردی و خانوادگی، می تواند به علت از کار افتادن نیروی فعال کار در جامعه صدمات اجتماعی و اقتصادی جبران ناپذیری به جامعه وارد کند. همچنین بر اساس دستاوردهای مطالعه حاضر، بیشترین موارد خشونت در مناطق شهری با سابقه اجتماعی- اقتصادی ضعیف و خانواده های آسیب دیده اتفاق افتاده است. می توان گفت ایجاد شغل برای جوانان و آموزش مهارت های زندگی برای افراد و خانواده ها می تواند منجر به کاهش پرخاشگری و خشونت در بین جوانان و خصوصا افراد آسیب پذیر شود.

کلمات کلیدی: پرخاشگری، خشونت، پزشکی قانونی

فهرست مطالب

فصل اول: طرح تحقیق	أ
۱-۱ مقدمه و بیان مسئله	۲
۱-۲ تعریف واژه‌ها	۵
۱-۳ اهداف پژوهش	۵
۱-۳-۱ هدف کلی	۶
۱-۳-۲ اهداف اختصاصی	۶
۱-۳-۳ اهداف کاربردی	۸
۱-۳-۴ فرضیات یا سؤالات تحقیق	۹
فصل دوم: پیشینه تحقیق یا بررسی متون	۱۲
۲-۱ مبانی نظری	۱۳
۲-۱-۱ پرخاشگری	۱۳
۲-۱-۲ خشونت	۱۴
۲-۱-۳ انواع خشونت	۱۵
۲-۱-۴ تبیین پرخاشگری	۱۷
۲-۱-۵ اپیدمیولوژی پرخاشگری	۱۹
۲-۱-۶ عوامل کنترل پرخاشگری	۱۹
۲-۲ مطالعات مشابه	۲۰
فصل سوم: شیوه اجرای تحقیق	۲۴
۳-۱ نوع پژوهش	۲۵

۲۵	۳-۲ جمعیت مورد مطالعه و روش نمونه‌گیری
۲۵	۳-۳ روش تجزیه و تحلیل آماری
۲۵	۳-۴ معیارهای ورود
۲۶	۳-۵ معیارهای خروج
۲۶	۳-۶ ملاحظات اخلاقی
۲۷	۳-۷ جدول متغیرهای مطالعه
۲۸	فصل چهارم: نتایج
۲۹	۴-۱ یافته‌ها
۳۴	یافته‌های تحلیلی
۴۶	فصل پنجم: بحث و نتیجه‌گیری
۴۷	۵-۱ بحث
۵۲	۵-۲ نتیجه‌گیری
۵۳	۵-۳ پیشنهادات
۵۴	۵-۴ محدودیت‌های مطالعه
۵۵	۵-۵ منابع
۵۸	پیوست

فهرست جداول

- جدول (۳-۱) معرفی متغیرهای تحقیق ۲۷
- جدول (۴-۱) فراوانی سطح تحصیلات نمونه های تحت مطالعه ۳۰
- جدول (۴-۲) فراوانی شرایط زندگی نمونه های تحت مطالعه با توجه به جنسیت ۳۱
- جدول (۴-۳) فراوانی و درصد علت پرخاشگری ۳۳
- جدول (۴-۴) ارتباط بین سن و نتایج مرتبط با انواع پرخاشگری ۳۴
- جدول (۴-۵) ارتباط بین سن نمونه های تحت مطالعه و علت پرخاشگری ۳۵
- جدول (۴-۶) ارتباط بین جنسیت نمونه های تحت مطالعه و نتایج مرتبط با انواع پرخاشگری ۳۵
- جدول (۴-۷) ارتباط بین جنسیت افراد و علت پرخاشگری ۳۶
- جدول (۴-۸) ارتباط بین سطح تحصیلات نمونه های تحت مطالعه و نتایج مرتبط با انواع پرخاشگری ۳۷
- جدول (۴-۹) ارتباط بین سطح تحصیلات و علت پرخاشگری ۳۸
- جدول (۴-۱۰) ارتباط بین وضعیت تاهل نمونه های تحت مطالعه و نتایج مرتبط با انواع پرخاشگری ۳۸
- جدول (۴-۱۱) ارتباط وضعیت تاهل و علت پرخاشگری ۳۹
- جدول (۴-۱۲) ارتباط بین وضعیت اقتصادی و نتایج مرتبط با انواع پرخاشگری ۳۹
- جدول (۴-۱۳) ارتباط بین وضعیت اقتصادی و علت پرخاشگری ۴۰
- جدول (۴-۱۴) ارتباط بین بیماری روانی و نتایج مرتبط با انواع پرخاشگری ۴۰
- جدول (۴-۱۵) ارتباط بین بیماری روانی و علت پرخاشگری ۴۱

- جدول (۴-۱۶) ارتباط مشکلات خانوادگی و نتایج مرتبط با انواع پرخاشگری ۴۱
- جدول (۴-۱۷) ارتباط بین مشکلات خانوادگی و علت پرخاشگری ۴۲
- جدول (۴-۱۸) ارتباط وضعیت اشتغال و نتایج مرتبط با انواع پرخاشگری ۴۲
- جدول (۴-۱۹) ارتباط بین وضعیت اشتغال و علت پرخاشگری ۴۳
- جدول (۴-۲۰) ارتباط محل سکونت و نتایج مرتبط با انواع پرخاشگری ۴۳
- جدول (۴-۲۱) ارتباط محل سکونت و علت پرخاشگری ۴۴
- جدول (۴-۲۲) ارتباط فقدان پدر و یا مادر در یک سال اخیر و نتایج مرتبط با انواع پرخاشگری ۴۴
- جدول (۴-۲۳) ارتباط بین فقدان پدر و یا مادر در یک سال اخیر و علت پرخاشگری ۴۵

نمودار (۱-۴) درصد جنسیت نمونه های تحت مطالعه ۲۹

نمودار (۲-۴) رده های سنی نمونه های تحت مطالعه ۳۰

نمودار (۳-۴) فروانی و درصد عوامل فردی ۳۱

نمودار (۴-۴) فروانی و درصد عوامل مرتبط با نوع پرخاشگری ۳۲